

TANULÁSI STRATÉGIATRÉNING A SZÖVEGÉRTÉS FEJLESZTÉSE ÉRDEKÉBEN

T-2

Habók Anita, Magyar Andrea, Molnár Gyöngyvér

Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Intézet; MTA-SZTE Digitális Tanulási Technológiák Kutatócsoport

Kulcsszavak: stratégiatréning; szövegértés; fejlesztés

Az olvasott szöveg megértése a tanulás egy fontos kritériuma (Bogaert et al. 2023). A tanulás sikerességéhez nagymértékben hozzájárul az, hogy a tanulók használnak-e stratégiákat a tanuláskoruk során, illetve milyen sikeresen tudják a stratégiáikat tanulási helyzetüktől függően adaptálni. A tananyagmegértés hiányának oka lehet, hogy a tanulók nem rendelkeznek olyan stratégiákkal, amelyek átsegítenék őket a nehézségeken. A stratégiák fejlesztő programokon keresztül való tanításának hatékonysága egyes faktorokra vonatkozóan már több program alapján bizonyítást nyert (Elston et al., 2022; Fatyela et al., 2021; Kartika-Ningshi, 2023). A kutatás célja fejlesztő program keretében tantárgyfüggetlen szövegekhez kapcsolódóan stratégiák bemutatása és tudatosítása hetedik évfolyamos tanulók (N = 120) körében. A fejlesztőcsoportos kutatás az eDia rendszerben zajlott. A program előtesztel kezdődött, amely után két hónapos fejlesztés következett nyolc modul megoldásával, majd utótesztel zárult. Kutatási kérdésünkben arra kerestünk választ, hogy (1) a tanulók a tanulást támogató, szövegfeldolgozást és megértést segítő fejlesztő program moduljain hogyan teljesítettek, (2) milyen visszajelzést adtak a modulokról, (3) a program elő- és utóteszt eredményei alapján hatásméretet ki tudunk-e mutatni, (4) valamint a modulok mediációs hatása hogyan alakul. A fejlesztő modulok közül a tanulók azon feladatokon érték el legmagasabb eredményt, amelyek a szöveg tartalma alapján a további tartalom kikövetkeztetéséhez kapcsolódtak. Az együttműködésre épülő feladatok megoldása viszont a legalacsonyabb eredményeket mutatta. A fejlesztő modulokról nyújtott tanulói visszajelzést tekintve az 1, 3, 4, és 6. modulon elért teljesítmény pozitívan korrelált azzal, hogy a tanulók kedvező véleményt alkottak saját teljesítményükről. A 2. és 7. modulok esetében azok, akik jó eredményt értek el a feladatokon, nem érezték nehéznek a fejlesztő feladatokat. Az elő- és utóteszt eredményei alapján a tanulók teljesítménye szignifikánsan emelkedett az utótesztre ($p < 0,05$). A közepes hatásméret ($\eta^2 = 0,61$) alapján a fejlesztő program eredményesnek mondható. Az előteszt, modul eredmény és az utóteszt kapcsolatát tekintve szignifikáns és magas korrelációt találtunk a változóink között, és a regresszióanalízis alapján az utóteszt eredmény 60%-t sikerült magyarázni az előteszt és modul eredményekkel. A mediációs elemzés is azt erősítette meg, hogy a modul eredményen keresztül az előteszt eredmény meghatározta az utóteszt eredményt ($p < 0,001$), amely alátámasztja a modulok fontosságát a fejlesztési folyamatban. A kutatásunk eredményei hasznosak lehetnek a szövegfeldolgozásra és szövegértésre épülő tananyag feldolgozásának tanításában. A program ötleteket nyújthat a tanárok számára a tanulási stratégiák tanításához, míg a tanulók számára lehetőséget ad a stratégiák megismerésére, gyakorlására és azok tudatos használatára ösztönöz.

A kutatás az ADVANCED 150100 Projekt Kulturális és Innovációs Minisztérium Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával (ADVANCED_24) és az NKFI Hivatal által kibocsátott Támogatói Okirat alapján valósult meg. A kutatást az MTA Közoktatás-fejlesztési Kutatási Pályázata (KOZOKT2021-16), illetve a Szegedi Tudományegyetem IKIKK Humán és Társadalomtudományi Klasztere támogatta. A szerzők a Digitális Tanulási Technológiák Inkubációs Kutatócsoport tagjai.